

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΦΙΛ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΡΕΘΥΜΝΟΥ

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Η Περιφέρεια Κρήτης, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της απογραφής του 2011, παρουσίασε αύξηση πληθυσμού σε ποσοστό 3,36% μεταξύ 2001-2011. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με την απογραφή έχει πληθυσμό 621.340 κατοίκους (άρρενες 308.760 και 312.580), με πυκνότητα μόνιμου πληθυσμού ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο ίση με 74,54. Αντιπροσωπεύει το 5,76% του πληθυσμού της επικράτειας και κατατάσσεται πέμπτη μεταξύ των Ελληνικών περιφερειών.

Τα αντίστοιχα μεγέθη για την Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου είναι:

Πληθυσμός 85.160 (απογραφή 2011) – («De Facto» 97.099)

Άρρενες 41.900

Θήλεις 43.260

Δήμος Ρεθύμνης: 55.065 - Ποσοστιαία μεταβολή πληθυσμού περιοχής Δ. Ρεθύμνης 2001-2011: **+35,07%**

ΕΚΤΑΣΗ (τετ.χιλ.): 1.496 - Πληθυσμιακή πυκνότητα ανά km²: 56,92

Τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά έχουν μεγάλη σημασία ως παράγοντες διαμόρφωσης των οικισμών και του οδικού δικτύου σε όλη την περιφέρεια και δημιουργούν αντίστοιχα πλεονεκτήματα και περιορισμούς στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Συνοπτικά λοιπόν, η Π.Ε. Ρεθύμνου είναι η περισσότερο ορεινή της Κρήτης. Έχει έκταση 1493 τ.χλμ. και χωρίζεται σε 5 δήμους με πρωτεύουσα το Ρέθυμνο. Η “παραδοσιακή” της υποδιαίρεση, η οποία ακόμη χρησιμοποιείται από τους κατοίκους, είναι σε τέσσερις επαρχίες: Ρεθύμνου, Μυλοποτάμου, Αμαρίου και Αγίου Βασιλείου. Εκτός από την πρωτεύουσα, κυριότερες κωμοπόλεις της Π.Ε. Ρεθύμνου είναι τα Ανώγεια, το Σπήλι, το Πέραμα, η Επισκοπή και οι τουριστικοί οικισμοί Αγία Γαλήνη, Πλακιάς και Μπαλί.

Το Ρέθυμνο είναι η τρίτη σε μέγεθος πόλη της Κρήτης, μετά το Ηράκλειο και τα Χανιά. Η πόλη είναι κτισμένη μεταξύ του Ηρακλείου που είναι ανατολικά (78 χμ) και των Χανίων που είναι δυτικά (58 χμ). Βρίσκεται κατά μήκος της βόρειας ακτής σχεδόν στη μέση του νησιού, ενώ η ανάπτυξή του γίνεται κατά μήκος της παραλίας αυτής. Στα ανατολικά του, το Ρέθυμνο έχει μια από τις μεγαλύτερες παραλίες άμμου στην Κρήτη (12 χμ) και στα δυτικά μια βραχώδη ακτή που τελειώνει στην αρχή μιας άλλης μεγάλης παραλίας άμμου έκτασης 10 χλμ.

Η πόλη του Ρεθύμνου έχει εξελιχθεί σε αστικό κέντρο με εμβέλεια που έχει ξεπεράσει το περιφερειακό πλαίσιο. Αυτό δεν οφείλεται μόνο στη συγκέντρωση πληθυσμού αλλά και στο είδος των υπηρεσιών που παρέχει η πόλη: το Πανεπιστήμιο και ο τουρισμός την έχουν αναδείξει τόσο σε Ελληνικό όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Παρότι το Ρέθυμνο έχει γίνει ένα μεγάλο αστικό κέντρο δεν έχει χάσει το παραδοσιακό του χρώμα. Αποτελείται από την παλιά και τη νέα πόλη και αυτό είναι το χαρακτηριστικό του που μαγνητίζει τους επισκέπτες αφού καταφέρνει να συνδυάσει με τον καλύτερο τρόπο τη γραφικότητα με το σύγχρονο τρόπο ζωής. Το Ρέθυμνο είναι μια πόλη γεμάτη ζωή χειμώνα - καλοκαίρι, όμως ιδιαίτερα το καλοκαίρι μεταμορφώνεται κυριολεκτικά μια και ο πληθυσμός της σχεδόν διπλασιάζεται. Η πληθυσμιακή μεγέθυνση της πόλης κατά την τελευταία 50ετία (αύξηση 119%) αποτελεί σαφή ένδειξη της αναπτυξιακής δυναμικής και των προοπτικών της (λειτουργία Πανεπιστημίου, τουριστική ανάπτυξη, αξιοποίηση του ιδιαίτερα σημαντικού ιστορικού παρελθόντος και περιβάλλοντος, κ.λπ.). Στοιχείο αυτής της δυναμικής είναι και η συνεχής βελτίωση του σχετικού βάρους της πόλης στην Περιφερειακή Ενότητα, καθώς και η σταθερή (ετήσια) αύξηση του όγκου των νέων οικοδομών, που συνεχίζεται και μετά το 2000.

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

Η Περιφέρεια Κρήτης συμμετέχει στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της χώρας σε ποσοστό της τάξεως του 5% (κατά προσέγγιση).

Μετά το ξέσπασμα της κρίσης το 2009, η κρητική οικονομία δέχθηκε πολύ σημαντικές πιέσεις με αποτέλεσμα τη μείωση της παραγωγής, τη συμπίεση της απασχόλησης, την απουσία επενδύσεων και την γενικότερη πτώση των εισοδημάτων. Πιο συγκεκριμένα, μεταξύ του 2008-2016 το ΑΕΠ της περιφέρειας Κρήτης μειώθηκε κατά 26,7% γεγονός που αναδεικνύει την αποδιάρθρωση της παραγωγής.

Οι εξελίξεις του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) στην Περιφέρεια Κρήτης (Πίνακας) παρουσιάζουν σημαντικό ενδιαφέρον, αν και τα επίσημα δημοσιευμένα στοιχεία από την Eurostat και την ΕΛ.ΣΤΑΤ υστερούν χρονικά, καθώς φθάνουν μέχρι και το 2016. Πιο συγκεκριμένα:

Πίνακας 1: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) στην Περιφέρεια Κρήτης (σε εκατ. ευρώ και μεταβολές %)									
Έτη	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2016/2009
Περιφέρεια Κρήτης	11.509	10.860	9.716	8.845	8.565	8.781	8.787	8.654	-2.855
Ποσοστιαίες Μεταβολές	-	-5,6%	-10,5%	-8,9%	-3,1%	2,5%	0,1%	-1,5%	-24,8%

Πηγή: Eurostat/Επεξεργασία INEMY-ΕΣΕΕ

Η μείωση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ κατά την περίοδο της ύφεσης είναι επίσης εξαιρετικά έντονη. Η περιφέρεια της Κρήτης παρουσιάζει χαμηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ συγκριτικά με τη χώρα κατά την εξεταζόμενη περίοδο. Σε κάθε περίπτωση, η πτώση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε απόλυτα μεγέθη είναι χωρίς μεγάλη διαφορά και αναμφισβήτητα πολύ υψηλή και στις δύο περιπτώσεις. Οι ισχυρότεροι πτωτικοί ρυθμοί στην περιφέρεια Κρήτης σε σχέση με τους αντίστοιχους στο σύνολο της χώρας οφείλονται, μεταξύ άλλων, και στην πτώση της τουριστικής κίνησης τόσο από το εσωτερικό, εξαιτίας της υποχώρησης των εισοδημάτων, όσο και από το εξωτερικό, λόγω της ιδιαίτερα αρνητικής εικόνας που είχε διαμορφωθεί για τη χώρα. Φυσικά, πιο πρόσφατα στατιστικά δεδομένα θεωρούνται απαραίτητα για την εξαγωγή ασφαλέστερων συμπερασμάτων.

Πίνακας 2: Κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Κρήτης (σε εκατ. ευρώ - τρέχουσες τιμές - και μεταβολές %)								
Έτη	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2009
Περιφέρεια Κρήτης	18.54 2	17.37 2	15.46 5	14.04 6	13.58 4	13.91 2	13.91 2	-4.630
Ποσοστιαίες Μεταβολές	-3,3%	-6,3%	- 11,0%	-9,2%	-3,3%	2,4%	0,0%	-25,0%
Σύνολο χώρας	21.38 6	20.32 4	18.64 3	17.31 1	16.47 5	16.40 2	16.29 4	-5.092
Ποσοστιαίες Μεταβολές	-2,1%	-5,0%	-8,3%	-7,1%	-4,8%	-0,4%	-0,7%	-23,8%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. /Επεξεργασία INEMY-ΕΣΣΕ

Παράλληλα, κατά την ίδια περίοδο, οι ενδοπεριφερειακές αντιθέσεις της οικονομίας της περιφέρειας οξύνονται καθώς η συμμετοχή του νομού Ηρακλείου στην συνολική Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) της περιφέρειας Κρήτης κυμαίνεται γύρω στο 50% (48,36% για το 2014). Στη λογική αυτή το Ηράκλειο μοιάζει να καθίσταται το οικονομικό, πολιτικό και διοικητικό κέντρο της περιφέρειας.

Πίνακας 3: Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Κρήτης (σε εκατ. ευρώ και μεταβολές %)								
Έτη	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2009
Περιφέρεια Κρήτης	10.29 1	9.592	8.537	7.817	7.597	7.761	7.760	-2.531
Ποσοστιαίες Μεταβολές	-1,5%	-6,8%	- 11,0%	-8,4%	-2,8%	2,2%	0,0%	-24,6%
Σύνολο χώρας	212.3 91	199.6 44	181.9 09	168.9 79	160.2 37	157.9 13	155.7 07	-56.684
Ποσοστιαίες Μεταβολές	-0,7%	-6,0%	-8,9%	-7,1%	-5,2%	-1,5%	-1,4%	-26,7%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ /Επεξεργασία INEMY-ΕΣΣΕ

ΑΛΛΑ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

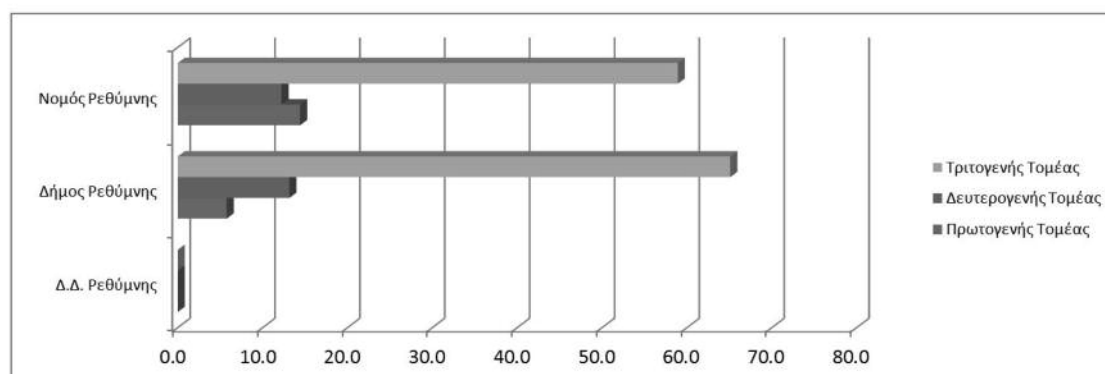
Απασχόληση - Ανεργία

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός στο Ρέθυμνο ανέρχεται σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία (Έτος αναφοράς: 2011- απογραφή ΕΛΣΤΑΤ) στο 40,6% του συνολικού του πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου. Το ποσοστό αυτό είναι σχετικά χαμηλότερο από τον μέσο όρο της Κρήτης (43,1%).

Είναι γνωστό, ότι η Π.Ε. Ρεθύμνου και ειδικά η παραλιακή ζώνη του Ρεθύμνου, αποτελεί τουριστικό προορισμό. Έτσι, οι περισσότερες υποδομές του νησιού και τα περισσότερα επαγγέλματα σχετίζονται με το τουριστικό προϊόν ή βασίζονται σε αυτό. Επικουρικά ή συμπληρωματικά είναι τα επαγγέλματα που σχετίζονται με την πρωτογενή παραγωγή. Αυτοί που ασχολούνται αποκλειστικά με τον πρωτογενή τομέα είναι πολύ λίγοι, αν και υπάρχουν πολλές δυνατότητες.

Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνονται συνοπτικά οι τομείς απασχόλησης του πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου σε σχέση και με τις υπόλοιπες Περιφερειακές Ενότητες της Κρήτης.

Ποσοστιαία κατανομή απασχόλησης ανά τομέα παραγωγής (απογραφή 2011)

Κυρίαρχος παραγωγικός τομέας στο Δήμο Ρεθύμνης - από τη δεκαετία του 1970 και έπειτα - είναι ο τριτογενής, με έμφαση στον τουρισμό και τις συναφείς του δραστηριότητες.

Από τα στοιχεία που παρατίθενται, είναι σαφές ότι η βάση της οικονομίας του Δήμου είναι ο τριτογενής τομέας παραγωγής, το ποσοστό του οποίου παραμένει σε σταθερό επίπεδο. Ειδικότερα το ποσοστό απασχόλησης στον τριτογενή τομέα ανήλθε το 2011 στο 65,11% έναντι 68,66% το 2001 και 66,05 το 1991.

Αντίθετα, σταθερή μείωση υπέστη την περίοδο 1991-2011 ο πρωτογενής τομέας παραγωγής (5,8% το 2011 από 6,8% το 1991), ενώ σε νομαρχιακό επίπεδο η μείωση στον πρωτογενή τομέα απασχόλησης είναι σημαντική (14,4% το 2011 από 33,1% το 1991).

Υποχώρηση υπέστη και η απασχόληση στον δευτερογενή τομέα, οι δραστηριότητες του οποίου αφορούν κυρίως στη μεταποίηση στον Δήμο Ρεθύμνης την περίοδο 2001 – 2011 (από 21.3% σε 13.2%) ενώ είχε σημειώσει μικρή άνοδο (της τάξης του 2%) την δεκαετία 1991 – 2001.

Περίπου το 13% του ενεργού εργατικού δυναμικού εργάζεται στον ευρύτερο Δημόσιο τομέα ως εκπαιδευτικοί, υπάλληλοι, νοσηλευτικό προσωπικό κλπ.

Τα ποσοστά ανεργίας για την Κρήτη κατά το τελευταίο τρίμηνο του έτους 2018 κυμαίνονται σε χαμηλότερα μεν του μέσου όσου ποσοστά, υψηλά όμως σε σχέση με τα προ κρίσης επίπεδα. Συγκεκριμένα, σε επίπεδο αποκεντρωμένων διοικήσεων της χώρας, στις τρεις πρώτες θέσεις βρίσκονται η Ήπειρος- Δυτική Μακεδονία (21,6% τον Νοέμβριο 2018 από 26,2% τον Νοέμβριο 2017), η Μακεδονία- Θράκη (19,5% από 21%) και η Αττική (18,8% από 21,4%). Ακολουθούν, το Αιγαίο (18,7% από 21,6%), η Πελοπόννησος- Δυτική Ελλάδα- Ιόνιοι Νήσοι (18,3% από 21,8%), η Θεσσαλία- Στερεά Ελλάδα (18,2% από 19,3%) και η Κρήτη (14% από 18,4%). Βεβαίως, θα πρέπει να δούμε τα ποσοστά ανεργίας για την Κρήτη με κάποια επιφύλαξη μιας και είναι γεγονός ότι, ΕΛΣΤΑΤ και ΟΑΕΔ παρουσιάζουν μία εντελώς διαφορετική εικόνα για το ύψος της ανεργίας στην χώρα μας. Επιπρόσθετα, η ανεργία και υποαπασχόληση, έρχονται να προστεθούν σε ένα ήδη χαμηλό ποσοστό οικονομικά ενεργού πληθυσμού. **Αναφορικά με το 2019**, πανελλαδικά, το ποσοστό της ανεργίας διαμορφώθηκε τον Μάιο του 2019 σε 17,2%, έναντι 19,4% τον Μάιο του 2018 και 17,4% τον Απρίλιο του 2019, σύμφωνα με τα εποχικά διορθωμένα στοιχεία που ανακοίνωσε η ΕΛ.ΣΤΑΤ. Την ίδια ώρα, στην Κρήτη η ανεργία ανέρχεται σε μόλις 9,3%, σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, κάτι που οφείλεται στον τουρισμό. Σε κάθε περίπτωση όμως, η νεανική ανεργία στην Κρήτη (Α' τριμ. 2019) βρίσκεται στο 32% με το αντίστοιχο ποσοστό σε επίπεδο χώρας να φτάνει στο 39%. Σύμφωνα δε με την τελευταία έρευνα εργατικού δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ, το β' τρίμηνο του 2019 η Κρήτη εμφανίζει το δεύτερο χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας σε περιφερειακό επίπεδο (μετά τα Ιόνια νησιά) **με 9,4%** ενώ το ποσοστό στο σύνολο της χώρας ανέρχεται στο 16,9%.

Όπως είναι αναμενόμενο, η απασχόληση δέχθηκε ισχυρές πιέσεις κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης. Τα θετικά νέα βέβαια είναι πως η απασχόληση εμφανίζει ανοδικές τάσεις από το 2015, εξέλιξη που μένει να επιβεβαιωθεί στο μέλλον.

Απασχόληση στην Περιφέρεια Κρήτης και στο σύνολο της χώρας (σε χιλ. άτομα, ποσοστιαίες μεταβολές και μερίδια επί συνόλου χώρας)								
Έτη	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*	2015*	2015/2009
<i>Περιφέρεια Κρήτης</i>	287,1	279,1	265,4	248,1	241,4	240,8	244,3	-42,8
<i>Ποσοστιαίες Μεταβολές</i>	1,1%	-2,8%	-4,9%	-6,5%	-2,7%	-0,2%	1,4%	-14,9%
<i>Μερίδιο επί συνόλου χώρας</i>	5,9%	5,9%	6,1%	6,0%	6,0%	6,0%	6,0%	-
<i>Σύνολο χώρας</i>	4.829,0	4.705,5	4.381,8	4.105,2	3.997,7	4.034,8	4.064,0	-765,0
<i>Ποσοστιαίες Μεταβολές</i>	-0,6%	-2,6%	-6,9%	-6,3%	-2,6%	0,9%	0,7%	-15,8%
<i>Μερίδιο επί συνόλου χώρας</i>	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	-

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. /Επεξεργασία INEMY-ΕΣΣΕ * : Προσωρινά στοιχεία

Σε σωρευτικό επίπεδο η περιφέρεια Κρήτης χάνει περίπου το ¼ της συνολικής της ΑΠΑ ενώ η αντίστοιχη απώλεια σε εθνικό επίπεδο είναι ελαφρώς μεγαλύτερη καθώς ανέρχεται στο 26,7%. Παρά το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια της πρώτης περιόδου της ύφεσης η οικονομία της περιφέρειας της Κρήτης φαινόταν να δέχεται ισχυρότερες πιέσεις συγκριτικά με την αντίστοιχη εθνική, κατά την περίοδο 2011-2015, η οικονομία της Κρήτης μοιάζει να αποκτά μια δυναμική ανάκτησης η οποία οφείλεται και στην ενίσχυση της τουριστικής δραστηριότητας. Η περιφέρεια της Κρήτης φαίνεται να έχει επηρεαστεί σε ελαφρώς μικρότερο βαθμό, παρά το γεγονός ότι τόσο το κατά κεφαλήν ΑΕΠ όσο και η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) στη μακρόχρονη παρουσίαζουν υψηλότερους ρυθμούς συρρίκνωσης κατά το ίδιο χρονικό διάστημα.

Ο πρωτογενής τομέας διατηρεί δεσπόζουσα θέση τόσο από απόψεως προϊόντος, όσο και απασχόλησης, αλλά χαρακτηρίζεται από μικρό και διάσπαρτο κλήρο, από την εξάρτηση από παραδοσιακά πρότυπα και καλλιέργειες και διαρθρωτική υστέρηση με ατελείς υποδομές. Επίσης, το ποσοστό αρδεύσιμων εκτάσεων στην

Κρήτη είναι πολύ κάτω του αντίστοιχου μέσου όρου της Ελλάδας, ενώ η δομή των καλλιεργειών χαρακτηρίζεται από έμφαση σε παραδοσιακές καλλιέργειες. Οι κηπευτικές καλλιέργειες καλύπτουν το 3% του συνόλου των καλλιεργήσιμων εκτάσεων, αλλά η Κρήτη διαθέτει το 50% των θερμοκηπίων στην Ελλάδα, με πλεονεκτήματα στην παραγωγή λαχανικών και ανθέων. Διάσπαρτη είναι επίσης και η κτηνοτροφία (κυρίως εκτατικής μορφής), με ελάχιστες οργανωμένες κτηνοτροφικές μονάδες, ενώ υπάρχουν σημαντικές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη τυροκομικών προϊόντων. Η πτώση της προστιθέμενης αξίας στη γεωργία εξηγείται σε ένα βαθμό από την εγκατάλειψη κάποιων παραδοσιακών καλλιεργειών, όπως η αμπελοκαλλιέργεια, σε συνδυασμό με τη συνεχή πτώση των τιμών του ελαιολάδου και ορισμένων κηπευτικών προϊόντων. Οι περιοχές στις οποίες σημειώνεται πτώση στη γεωργία είναι εκείνες που παρατηρείται η μεγαλύτερη ανάπτυξη στον τουρισμό.

Όσον αφορά το δευτερογενή τομέα, παρατηρούνται επίσης διαρθρωτικά προβλήματα που αφορούν το μικρό κατά κανόνα μέγεθος και την οικογενειακή μορφή των επιχειρήσεων. Το μικρό μέγεθος και ο οικογενειακός χαρακτήρας των επιχειρήσεων λειτουργεί ανασταλτικά στην εν γένει πρόοδο τους, ερμηνεύει δε σε πολύ μεγάλο βαθμό τις οργανωτικές και οικονομικές αδυναμίες τους και την παρεπόμενη χαμηλή ένταση καινοτομίας. Η μεταποίηση συνδέεται κυρίως με την επεξεργασία των προϊόντων του πρωτογενή τομέα (τρόφιμα και ποτά), με τον κατασκευαστικό και τον τομέα των πλαστικών. Οι μεταποιητικές επιχειρήσεις είναι σχετικά μικρού μεγέθους, με εξαίρεση τις συνεταιριστικές επιχειρήσεις. Δυσκολίες υπάρχουν στην οργάνωση εμπορικών δικτύων για την προώθηση των τοπικών προϊόντων. Οι σχέσεις μεταξύ μεταποίησης και υπηρεσιών, δικτύωσης και διασύνδεσης με τα ερευνητικά κέντρα βρίσκονται σε χαμηλό επίπεδο. Ο βαθμός – ρυθμός εγκατάστασης της μεταποίησης σε οργανωμένους χώρους δεν είναι ικανοποιητικός, γεγονός που δημιουργεί περιβαλλοντικά προβλήματα και πιέσεις από την επέκταση της δόμησης και την ανάπτυξη άλλων τομέων στην τοπική οικονομία. Ευοίωνες είναι οι τάσεις στον τομέα των εξαγωγών, καθώς αυτές σημειώνουν συνεχή άνοδο. Ο τομέας της ενέργειας και δη, οι ανανεώσιμες πηγές μπορούν να αποτελέσουν σημαντική πηγή μεγέθυνσης της οικονομικής δραστηριότητας και της απασχόλησης, αλλά και άμβλυνσης της εξάρτησης από ορυκτά καύσιμα.

Στον τριτογενή τομέα, οι διοικητικές, εκπαιδευτικές και χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, όπως και οι μεταφορές, βρίσκονται ως επί το πλείστον συγκεντρωμένες στα μεγάλα αστικά κέντρα. Λόγω της νησιωτικής φύσης της οικονομίας και του εξαγωγικού της προσανατολισμού, έχουν ιδρυθεί πολύ ισχυρές μεταφορικές και

ναυτιλιακές εταιρείες. Οι ερευνητικές δραστηριότητες εντοπίζονται κυρίως στο Ηράκλειο και σε μικρότερο βαθμό στα Χανιά και στο Ρέθυμνο. Οι δείκτες συμμετοχής της Κρήτης σε ερευνητικές δραστηριότητες είναι σημαντικά υψηλότεροι από τους αντίστοιχους των άλλων Περιφερειών της Ελλάδας.

ΤΟΜΕΑΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΣ - Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου (ΕΤΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2018):

Όπως αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα, η Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου είχε μερίδιο της τάξεως του 18.35 % του γενικού συνόλου των κλινών στο νησί κατά το έτος 2018.

Έτος: 2018	ΜΕΡΙΔΙΟ ΣΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΚΛΙΝΩΝ	ΜΕΡΙΔΙΟ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΑ ΜΟΝΑΔΩΝ
ΡΕΘΥΜΝΟ	18.35%	20,52%

Πηγή: ΞΕΕ www.grhotels.gr/

**ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΡΕΘΥΜΝΟΥ –
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ ΕΤΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ: 2018**

	<u>5*</u>	<u>4*</u>	<u>3*</u>	<u>2*</u>	<u>1*</u>	<u>Γενικό άθροισμα Π.Ε. ΡΕΘΥΜΝΟΥ</u>	<u>Γενικό άθροισμα ΚΡΗΤΗΣ</u>
<u>Μονάδες</u>	<u>18</u>	<u>64</u>	<u>113</u>	<u>114</u>	<u>19</u>	<u>328</u>	<u>1.598</u>
<u>Δωμάτια</u>	<u>2.784</u>	<u>5.548</u>	<u>4.909</u>	<u>3.679</u>	<u>383</u>	<u>17.303</u>	<u>94.288</u>
<u>Κλίνες</u>	<u>5.703</u>	<u>10.934</u>	<u>9.562</u>	<u>6.684</u>	<u>711</u>	<u>33.594</u>	<u>182.296</u>

Πηγή: ΞΕΕ www.grhotels.gr/

Η Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου έχει κατά μέσο όρο στα γενικά σύνολα (Ως προς την επικράτεια) σχεδόν όμοιο μέσο μέγεθος ξενοδοχειακών υποδομών με το αντίστοιχο περιφερειακό μέσο μέγεθος. Στις επιμέρους κατηγορίες κατάταξης (αστέρια) το Ρέθυμνο έχει μεγαλύτερο μέσο μέγεθος ξενοδοχειακών μονάδων στις ξενοδοχειακές υποδομές πολυτελείας (4* και περισσότερο) σε σχέση με το περιφερειακό μέσο μέγεθος στις κατηγορίες.

Στη συνέχεια παραθέτουμε μερικά στατιστικά στοιχεία για την πορεία του Ελληνικού τουρισμού αλλά και αυτού της Κρήτης, βασιζόμενοι σε σχετική έρευνα της Τραπέζης της Ελλάδος:

Συγκεντρωτικά τα ποσοστά των επισκέψεων, διανυκτερεύσεων και δαπανών των αλλοδαπών τουριστών της Κρήτης με σχέση με το σύνολο της Ελλάδας μας δείχνουν ότι:

Την τελευταία 7ετία, περίπου το 19% - 20% των τουριστικών δαπανών που πραγματοποιήθηκαν από αλλοδαπούς τουρίστες στην Ελλάδα αφορούσε την Κρήτη.

Το 17% - 18% των αλλοδαπών τουριστών που επισκέφτηκαν την Ελλάδα στο ίδιο διάστημα επισκέφτηκε την Κρήτη, και το 16,5% - 17,5% των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών τουριστών που επισκέφτηκαν την Ελλάδα πραγματοποιήθηκαν στην Κρήτη. Σε σύγκριση με την Ελλάδα που σημειώνει κατακόρυφη αύξηση στα μεγέθη της τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο, η τουριστική περίοδος στην Κρήτη εκτείνεται πιο ομαλά από Μάη μέχρι τον Οκτώβριο

Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι

Σύμφωνα με το υπ' αρ. πρωτ.:1711/20.05.2005 έγγραφο της ΚΕ΄ Εφορείας Προϊστορικών & Κλασσικών Αρχαιοτήτων, εντός των ορίων του Δήμου Ρεθύμνης βρίσκονται οι ακόλουθοι χώροι με αρχαιολογικά κατάλοιπα (αρμοδιότητας της εν όγω Υπηρεσίας):

- Περιοχή Αρμένων
- Περιοχή Αμπελακίου
- Περιοχή Πρασιών
- Περιοχή 'Ονιθέ' Γουλεδιανών
- Περιοχή Μισιρίων
- Βυζαντινά μνημεία

Επίσης, σύμφωνα με το υπ' αρ. πρωτ.: 1361/04.05.2005, έγγραφο της 28ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, στο «Δήμο Ρεθύμνης βρίσκονται εκτός από την Παλιά Πόλη Ρεθύμνου οι οικισμοί Μαρουλάς, Χρωμοναστήρι, Ιρφάν και Ρισβάν Μετόχι, που έχουν χαρακτηριστεί ιστορικά διατηρητέα μνημεία. Τέλος, το σύνολο σχεδόν του Φαραγγιού των Μύλων με τους δυο οικισμούς, τους μύλους και τα υπόλοιπα κτίσματα βρίσκεται στη διαδικασία κήρυξής του.

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΜΕΣΩ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Στο πλαίσιο αυτό, η περιφέρεια Κρήτης εισέρχεται στην μετα-προγραμματική περίοδο της ελληνικής οικονομίας επιχειρώντας να ανακτήσει την προ-κρίσης δυναμική της. Τα περιφερειακά της γνωρίσματα, δηλαδή το γεγονός πως αποτελεί μια ενδιάμεση περιφέρεια ανάπτυξης με έντονες, αν και μειούμενες, ενδοπεριφερειακές αντιθέσεις, είναι στοιχεία που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στον αναπτυξιακό προγραμματισμό. Στη λογική αυτή, ο τουρισμός, που αποτελεί ένα από τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της οικονομίας του νησιού, θα πρέπει να συνδεθεί τόσο με τον αγροτοδιατροφικό τομέα όσο και με το εσωτερικό-εξωτερικό εμπόριο διαχέοντας τα πολλαπλασιαστικά του αποτελέσματα στο σύνολο της περιφέρειας. Η έξυπνη εξειδίκευση, η ψηφιοποίηση, η εξωστρέφεια και η πράσινη οικονομία αποτελούν αναπτυξιακές προοπτικές που θα οδηγήσουν στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας.

ΕΣΠΑ 2013-2020: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ:	2.137 έργα	8.095 ενισχύσεις
Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου:	145 έργα	1485 ενισχύσεις

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ (ΕΝΑΡΞΕΙΣ – ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ)
ΣΤΗΝ ΠΕΡ. ΕΝΟΤΗΤΑ ΡΕΘΥΜΝΟΥ**

Εξετάζοντας τα δεδομένα δημογραφίας του Επιμελητηρίου Ρεθύμνης για τις επιχειρήσεις του νομού, αυτό που προκύπτει ως σημαντικότερη διαπίστωση είναι η μείωση κατά τα έτη 2016 -2017 της αύξησης του αριθμού των εγγραφών νέων επιχειρήσεων που καταγράφηκε για τα προγενέστερα του 2016 έτη. Πάντως, είναι γεγονός ότι το **δημογραφικό ισοζύγιο για τα έτη 2016-18 παραμένει θετικό**, ενώ πχ για το 2010 ήταν για πρώτη φορά αρνητικό, κάτι που ευτυχώς οδηγεί σε, νέα, αύξηση του αριθμού των υφιστάμενων μελών του Επιμελητηρίου Ρεθύμνης.

Κατανομή των ενάρξεων και διακοπών: Επιμελητήριο Ρεθύμνης: 2015 - 2017

Π.Ε. ΡΕΘΥΜΝΗΣ - ΜΕΛΗ ΕΠΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	2016	2017	2016-17 (μέσος όρος)	2015-16 (μέσος όρος)
ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΝΑΡΞΕΙΣ	323	235	279	312
ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ	270	132	201	250
% ΔΙΑΚΟΠΩΝ ΠΡΟΣ ΕΝΑΡΞΕΙΣ	83.6%	56.2%	72%	79.9%
ΚΑΘΑΡΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ (Αρ. Επιχ.)	53	103	78	63

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία του Επιμελητηρίου Ρεθύμνης **31/12/2017**

Ο αριθμός των επιχειρήσεων του Ρεθύμνου (μέλη του Επιμελητηρίου) που ξεκίνησαν ή διέκοψαν τη λειτουργία τους κατά το έτος 2018, (Στοιχ.31/12/2018) έχει ως εξής:

ΙΔΡΥΣΕΙΣ – ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ Π.Ε. ΡΕΘΥΜΝΗΣ (αφορά στα μέλη του Επιμελητηρίου Ρεθύμνης)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ:	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΕΤΟΣ 2018	ΠΟΥ ΙΔΡΥΘΗΚΑΝ	ΠΟΥ ΔΙΕΚΟΨΑΝ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ – ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2018:	244	188
<u>ΡΕΘΥΜΝΟ</u>		
<u>ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ 2018</u>	32.379	18.632
<u>ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΡΕΘΥΜΝΟΥ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (%)</u>	0,75%	1,09%

ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΩΝ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ – ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΡΕΘΥΜΝΟΥ

A) Η Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου βρίσκεται σε πλεονεκτική γεωγραφική θέση αφού είναι στο κεντρικό σημείο της Κρήτης. Αυτό εξασφαλίζει την εύκολη και γρήγορη πρόσβαση τόσο στην ανατολική όσο και στη δυτική πλευρά του νησιού.

B) Όσον αφορά στις υποδομές, υπάρχει:

- ο βόρειος οδικός άξονας που, παρότι χρήζει εκσυγχρονισμού, συνδέει τα δυο άκρα της Κρήτης με την Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου να βρίσκεται στο κέντρο αυτού του δικτύου,
- το λιμάνι και η μαρίνα που το πρώτο μπορεί να συνδέει το Ρέθυμνο με το λιμάνι του Πειραιά και η μαρίνα που εξυπηρετεί τον ελλιμενισμό ιδιωτικών σκαφών (επενδυτικές δυνατότητες σε σχέση με την ανάπτυξη κάθε είδους δραστηριότητας εξυπηρέτησης υψηλού επιπέδου τουρισμού),
- το Βιοτεχνικό Πάρκο στο οποίο είναι δυνατή η εγκατάσταση βιοτεχνικών επιχειρήσεων με ευνοϊκούς όρους,

- δυνατότητα εξυπηρέτησης από δυο γειτονικά αεροδρόμια (Χανίων, Ηρακλείου) με μέγιστη απόσταση τα 80 χιλιόμετρα,
- δυνατότητα εξυπηρέτησης από δυο γειτονικά λιμάνια (Χανίων, Ηρακλείου) με μέγιστη απόσταση τα 80 χιλιόμετρα,
- ύπαρξη μεγάλου αριθμού πολυτελών ξενοδοχειακών μονάδων.

Όσον αφορά τον λιμένα Ρεθύμνου σε σχέση με την κρουαζιέρα, υπάρχει μία σειρά δεδομένων/παραμέτρων τα οποία θα πρέπει να συνεκτιμηθούν για την εκτίμηση της μελλοντικής εξέλιξης της δραστηριότητας.

- Ο λιμένας κατέχει κεντροβαρική θέση στη νήσο, απόστασης περίπου 80km από το Ηράκλειο και 50km από τα Χανιά, δηλαδή από τους βασικότερους τουριστικούς προορισμούς της νήσου, λόγω των σημαντικών αρχαιολογικών και λοιπών αξιοθέατων που διαθέτουν.
- Η πόλη του Ρεθύμνου, αυτή καθαυτή αποτελεί σημαντικό τουριστικό προορισμό, λόγω του Κάστρου (Φορτέτζα) και της παλαιάς πόλης, σε άμεση γειτνίαση με τον λιμένα.
- Ο λιμένας εξυπηρετείται / υποστηρίζεται μέσω δύο διεθνών αεροδρομίων (Ηρακλείου, Χανίων), γεγονός που διασφαλίζει το επιβατικό κοινό της διερχόμενης κρουαζιέρας, σε περίπτωση κάποιας έκτακτης ανάγκης.
- Το μέγεθος και η διάταξη του λιμένα, σε συνδυασμό με τις λοιπές χρήσεις αυτού (εμπορικές, τουριστικός λιμένας, ημερόπλοια κ.α.), αλλά και τα ιστορικά μνημεία/τμήματα αυτού (Ενετικός λιμένας), επιτρέπουν την ανάπτυξη μίας μόνο θέσης εξυπηρέτησης μεγάλου κρουαζιερόπλοιου, εσωτερικά του προσήνεμου μώλου.
- Ο λιμένας Ρεθύμνου γειτνιάζει / περιβάλλεται από την γραφική παλαιά πόλη και από πλήθος ιστορικών μνημείων, σε άμεση επαφή με την Χερσαία Ζώνη αυτού. Αυτό έχει πλεονεκτήματα, αλλά και μειονεκτήματα ως προς την δραστηριότητα της κρουαζιέρας. Είναι δε ιδιαίτερα ευνοϊκός για την διερχόμενη κρουαζιέρα (λιμένας προορισμού), αφού το επιβατικό κοινό μπορεί να προσεγγίσει εύκολα (χωρίς μεταφορικό μέσο) τις περίξ τουριστικές περιοχές ενδιαφέροντος.

Γ) Υπάρχει εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό στον τομέα παροχής τουριστικών υπηρεσιών.

Δ) Ο μεγάλος και έντονος βαθμός κατασκευαστικής δραστηριότητας που σημειώνεται στο νομό τα τελευταία χρόνια εγγυάται την απαραίτητη τεχνογνωσία για την κατασκευή διαφόρων τύπων κτισμάτων.

Ε) Στην Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου υπάρχουν ορυχεία μαρμάρου και επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα εξόρυξης και επεξεργασίας μαρμάρου.

ΣΤ) Ο πρωτογενής τομέας της Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου έχει εξωστρεφή χαρακτηριστικά: τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια αυξητική τάση υιοθέτησης των πρακτικών βιολογικής καλλιέργειας και κτηνοτροφίας καθώς και ένας αυξανόμενος αριθμός επιχειρήσεων του τομέα που αποκτούν πιστοποίηση βιοκαλλιεργητή.

Ζ) Η βιομηχανική παραγωγή της Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου συνίσταται κυρίως στη μεταποίηση – τυποποίηση των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα - δραστηριότητα με αυξητικές τάσεις σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η) Τα κλιματολογικά – μορφολογικά χαρακτηριστικά της Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου είναι τέτοια που ευνοούν τις επενδύσεις στους τομείς του τουρισμού και επιχειρήσεων μεταποίησης - τυποποίησης των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα.

Θ) Τέλος, το γεγονός της λειτουργίας της έδρας του Πανεπιστημίου Κρήτης (www.uoc.gr) αλλά και τμημάτων του ΑΤΕΙ Κρήτης καθώς και άλλων σημαντικών ερευνητικών ιδρυμάτων, όπως το ΙΓΜΕ (<http://www.igme.gr>) και το Ινστιτούτο Μεσογειακών σπουδών (<http://www.ims.forth.gr/>), σημαίνει ότι υπάρχει σημαντικό περιθώριο ανάπτυξης καινοτόμων δραστηριοτήτων στην περιοχή.

S.W.O.T. ΑΝΑΛΥΣΗ

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

- Πόλος έλξης Πληθυσμού
- Λειτουργία ΑΕΙ / ΤΕΙ
- Υψηλό μορφωτικό επίπεδο πληθυσμού
- Πολύγλωσσο εργατικό δυναμικό
- Πολιτιστική Ανάπτυξη

- Κομβική γεωγραφική θέση στο νησί
- Μεγάλης ακτογραμμής για τουριστική ανάπτυξη - αξιοποίηση.
- Υψηλό κατά Κεφαλή Α.Ε.Π. Παραγωγή πλήθους γεωργικών και ζωικών προϊόντων ποιότητας.
- Δυνατότητες πρώιμης πρωτογενούς παραγωγής.
- Ανεπτυγμένος τουριστικός προορισμός
- Υψηλής ποιότητας ξενοδοχειακή υποδομή.
- Ενεργή επιχειρηματική κοινότητα και υψηλός δείκτης ιδιωτικών επενδύσεων

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ

- Κακή Ποιότητα ΒΟΑΚ
- Μη οργανωμένο φυσικό Περιβάλλον
- Υψηλό κόστος διαβίωσης
- Έλλειψη εναλλακτικών πηγών απασχόλησης.
- Ύπαρξη φαινομένων ρατσισμού και κοινωνικού αποκλεισμού.
- Χαμηλή συμμετοχή γυναικών στο εργατικό δυναμικό
- Υψηλός δείκτη ανεργίας.
- Κοινωνική παθογένεια και παραβατικότητα σε ορισμένες περιοχές της υπαίθρου.
- Αδύναμοι συλλογικοί φορείς επιχειρηματικότητας και φορείς στήριξης μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- Η αγροτική οικονομία εξαρτάται από παραδοσιακές καλλιέργειες και τις επιδοματικές πληρωμές.
- Χαμηλή μεταπαραγωγική προστιθέμενη αξία παραγωγής.
- Χαμηλός βαθμός οργάνωσης και μικρό μέγεθος παραγωγών
- Μεγάλος αριθμός μικρών οικογενειακών επιχειρήσεων
- Εξάρτηση από το μαζικό τουρισμό.
- Περιορισμένη ανάπτυξη και διάχυση καινοτομιών στην πρωτογενή παραγωγή, το εμπόριο και τον τουρισμό
- Υψηλός δείκτης εξάρτησης του δήμου.
- Μικρός αριθμός επιχειρήσεων με εξωστρεφή χαρακτήρα

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

- ✓ Στόχευση ανθρώπινων δεξιοτήτων στην πολυειδίκευση
- ✓ Προσαρμογή και αξιοποίηση νέων τεχνολογιών στις τοπικές ιδιαιτερότητες.
- ✓ Ανάπτυξη και αξιοποίηση της κοινωνικής οικονομίας.
- ✓ Ενίσχυση του εθελοντισμού
- ✓ Μετατροπή των πολυάριθμων παραδοσιακών οικισμών σε πυρήνες αγροτικής ανάπτυξης και αναγέννησης.
- ✓ Αύξηση της ζήτησης για ασφαλή, παραδοσιακά και υγιεινά αγροτικά προϊόντα.
- ✓ Ενίσχυση διασύνδεσης έρευνας με τη γεωργοκτηνοτροφία, τον αγροδιατροφικό τομέα και τις λοιπές υπηρεσίες
- ✓ Ενθάρρυνση των συμπράξεων και δικτυώσεων επιχειρήσεων
- ✓ Αύξηση της ζήτησης για υπηρεσίες αναψυχής, εναλλακτικές μορφές τουρισμού και για πολιτιστικές δραστηριότητες στην ύπαιθρο
- ✓ Αξιοποίηση αναδυόμενων τουριστικών αγορών
- ✓ Προσέλκυση επενδύσεων & πιλοτικών έργων ΑΠΕ.
- ✓ Ενίσχυση και Εστίαση στις Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις
- ✓ Προσανατολισμός στην τεχνολογική ανάπτυξη.
- ✓ Προσπάθειες για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου με συμπληρωματικά τουριστικά προϊόντα.

ΑΠΕΙΛΕΣ

- Μη έγκαιρη προσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς.
- Απαξίωση των δεξιοτήτων των απασχολούμενων
- Ένταση φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού
- Συρρίκνωση παραδοσιακών προϊόντων και των κλάδων τους
- Κυριαρχία του ολιγοπωλίου των μεγάλων tour – operators στην τοπική τουριστική αγορά.
- Αύξηση του ανταγωνισμού από νέους τουριστικούς προορισμούς
- Χαμηλές επιχειρηματικές επενδύσεις στην έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη
- Έλλειψη καινοτομικής κουλτούρας

Πηγή: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ρεθύμνου 2012 – 2014

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

1) Τοπική Αυτοδιοίκηση και Εμπλεκόμενοι Φορείς

- Καταβολή κάθε δυνατής προσπάθειας για την απλοποίηση των γραφειοκρατικών διαδικασιών.
- Παροχή κάθε είδους συμβουλευτικής υποστήριξης σε επιχειρήσεις και παραγωγούς.
- Ανάπτυξη καινοτόμων μηχανισμών μεταφοράς τεχνογνωσίας και διάχυσης της πληροφορίας (για την αγορά εργασίας, την κατάρτιση και τη δια βίου κατάρτιση κλπ.).
- Ανάπτυξη καινοτόμων εταιρικών σχημάτων (partnerships) - συμπράξεων μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα τόσο σε παραγωγικούς όσο και σε μη παραγωγικούς τομείς (έρευνα, προώθηση κλπ.).
- Χωροταξικός σχεδιασμός και χρήσεις γης στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου σχεδίου τοπικής ανάπτυξης.

Τα παραπάνω ζητήματα χωρικής οργάνωσης και ελλείψεων σε υποδομές θα πρέπει να αποτελέσουν άμεσες προτεραιότητες της λιμενικής πολιτικής σε συνδυασμό με τον χωρικό σχεδιασμό. Στην κατεύθυνση αυτή μπορούν να βοηθήσουν τα περιφερειακά πλαίσια, τα ΓΠΣ και τα νέα Προγραμματικά σχέδια.

2) Επιχειρήσεις των Τριών Τομέων της Οικονομίας - Διατομεακές Δράσεις:

Ιδιαίτερα κρίσιμης σημασίας (ουσιαστικά λόγω του συστημικού ή οργανικού χαρακτήρα της κάθε τοπικής οικονομίας) είναι η ακόλουθη επισήμανση:

Η ανάπτυξη οριζόντιων και κάθετων ενδοκλαδικών και διακλαδικών διασυνδέσεων μεταξύ των επιχειρήσεων και των τριών τομέων της τοπικής οικονομίας ίσως να αποτελεί τον πλέον αποτελεσματικό μηχανισμό που θα διασφαλίζει τη βιώσιμη ανάπτυξη στο Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου. Υπάρχει σαφής ανάγκη να αναπτυχθούν πολλαπλές συνέργειες (με τη μορφή δικτύων) μεταξύ των επιχειρήσεων και των εκμεταλλεύσεων του πρωτογενούς τομέα με τις υφιστάμενες επιχειρήσεις μεταποίησης των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα, τις εμπορικές επιχειρήσεις, τα ξενοδοχεία και τις επιχειρήσεις εστίασης του νομού για την

απορρόφηση των πρωτογενών αλλά και μεταποιημένων (υψηλής προστιθέμενης αξίας) προϊόντων στις τοπικές αγορές με απώτερο στόχο την επέκταση τόσο στην Ελλάδα όσο και σε άλλες χώρες. Η προβολή και δυνατότητα δοκιμής ενός ποιοτικού-παραδοσιακού τοπικού προϊόντος από Έλληνες και ξένους επισκέπτες της Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου δίνει ένα σαφές πλεονέκτημα για τη δημιουργία μιας πιο σταθερής ζήτησης τόσο στην υπόλοιπη Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

2^α. Τουρισμός:

Σε ότι αφορά στην στόχευση των φορέων της Περιφέρειας Κρήτης σε σχέση με την μία μακροπρόθεσμη στρατηγική για τον Τουρισμό, αλλά και τις εθνικές πολιτικές που θα πρέπει να υλοποιηθούν, το Επιμελητήριο Ρεθύμνης θεωρεί ότι θα πρέπει να επικεντρωθούν πρωτίστως σε δύο γενικούς στόχους, πού άλλωστε συνδέονται στενά μεταξύ τους:

I. στην αειφορία της τουριστικής ανάπτυξης και του τουριστικού προϊόντος, και

II. στην κατά το δυνατόν άμβλυση της εποχικότητας στον τουρισμό και συνεπώς την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

Η υποστήριξη από την Περιφέρεια Κρήτης, για μια αειφόρο Τουριστική ανάπτυξη, θεωρείται ότι θα πρέπει πρωτίστως να περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

1. Εξειδικευμένη στρατηγική για την Περιφέρεια Κρήτης αλλά και ειδικότερα για της Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου αναφορικά με την προβολή και τη διαφήμιση τους σε Ελληνικά και ξένα μέσα. Οι ομάδες στόχοι, στις οποίες κατ αρχήν θα πρέπει να απευθυνθούμε για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, είναι άτομα 3ης ηλικίας, νέοι – (οι σχολικές εκδρομές αποτελούν έναν προνομιακό τομέα), ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες (π.χ. ΑΜΕΑ), στα πλαίσια ειδικών Ευρωπαϊκών προγραμμάτων κοινωνικού τουρισμού. Θα μπορούσε επί παραδείγματι να αναφερθεί στο σημείο αυτό, το επιδοτούμενο πρόγραμμα Europe Senior Tourism, που αφορά τουρίστες άνω των 55 ετών και υλοποιείται στο εξωτερικό στην εκτός τουριστικής αιχμής περίοδο.
2. Βελτίωση των υποδομών προσπελασιμότητας με έμφαση στην αναβάθμιση των πυλών εισόδου του νησιού: η κατάσταση των πυλών εισόδου της Κρήτης, αεροδρομίων και λιμανιών δεν είναι ούτε η καλύτερη δυνατή, αλλά ούτε και εφάμιλλη άλλων ανταγωνιστικών προορισμών.

3. Επιτάχυνση των ενεργειών για την από χρόνια για σχεδιαζόμενη ανέγερση του νέου αρχαιολογικού Μουσείου Ρεθύμνου, θέμα που δυστυχώς έχει καθηλωθεί.
4. Επαρκής φροντίδα και ανάδειξη του πλήθους των αρχαιολογικών χώρων όσο και των εγνωσμένης αξίας περιβαλλοντικών μνημείων του Ρεθύμνου (καθαριότητα, φωτισμός κ.λπ.). Ενδεικτικά και μόνον αναφέρονται ο αρχαιολογικός χώρος της Ελεύθερνας, αλλά και το μοναδικής αρχαιολογικής και αισθητικής αξίας σπήλαιο του Γερανίου.
5. Άμεση δημιουργία νέου τουριστικού portal για την Κρήτη στα πρότυπα του ήδη επιτυχημένου www.visitgreece.gr του ΕΟΤ, όπου θα προβάλλονται κύρια οι δυνατότητες για πραγματοποίηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην Κρήτη, σε δωδεκάμηνη βάση, στα πρότυπα της Κύπρου.
6. Τέλος, είναι απαραίτητη η δημιουργία σημαντικών γεωγραφικών ενοτήτων που θα μπορούν να αποτελέσουν πόλους τουριστικής έλξης, η προστασία και ανάδειξη των ήδη υπαρχόντων και ενέργειες αποκατάστασης των περιβαλλοντικών φθορών, όπως πχ. η αναγέννηση του πρόσφατα καταστραφέντος φοινικοδάσους της Λίμνης του Πρέβελη. Γενικότερα, είναι απαραίτητη η συντονισμένη και συνεχής προσπάθεια για την βελτίωση της περιβαλλοντικής ποιότητας.

3) Υποδομές

Είναι κοινός τόπος για όλους όσοι ασχολούνται με το θέμα της οικονομικής ανάπτυξης της Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου ότι η υφιστάμενη κατάσταση των υποδομών αποτελεί σημαντική τροχοπέδη της ανάπτυξης. Πρέπει άμεσα να υπάρξει άρση των ανισοτήτων βορρά-νότου με την οργάνωση σύγχρονων υποδομών και δικτύων μεταφοράς. Έτσι, στο βαθμό που έργα υποδομών θα είναι επιλέξιμα στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, έμφαση θα πρέπει να δοθεί στο οδικό δίκτυο και τη σήμανσή του (ολοκλήρωση του νότιου οδικού άξονα και των καθέτων αξόνων που θα τον συνδέουν με τον βόρειο οδικό άξονα, πινακίδες κλπ.), αναβάθμιση του λιμένα Ρεθύμνου, κατασκευή λιμένα στο νότο της Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου (Νότια Πύλη) για την ολοκλήρωση του νοτίου άξονα, διερεύνηση της σκοπιμότητας δημιουργίας αερολιμένος, έργα διαχείρισης λυμάτων-απορριμμάτων (ΧΥΤΑ, βιολογικοί καθαρισμοί), ανακύκλωσης και ορθολογικής χρησιμοποίησης των

υδάτινων πόρων, έργα καλύτερης αξιοποίησης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ειδικές τουριστικές υποδομές – ανάδειξη αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων της Περιφερειακής Ενότητας. Τέλος, σημαντικές δράσεις θεωρούνται και αυτές που θα επιτρέπουν την ανάπτυξη της παλαιάς πόλης του Ρεθύμνου καθώς και αυτές που θα αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά το ιδιαίτερος επιβαρημένο κυκλοφοριακό σύστημα της πόλης.

Σε ότι αφορά την κατεύθυνση των πόρων της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, το Επιμελητήριο θεωρεί ότι θα πρέπει όλοι οι φορείς που έχουν ρόλο στην τοπική ανάπτυξη, να συντονίσουν τις επιμέρους προσπάθειες ούτως ώστε να αναδείξουν ως συγκριτικό πλεονέκτημα της Ρεθεμνιώτικης οικονομίας που χρήζει στήριξης από κοινοτικούς και εθνικούς πόρους τα εξής :

1^{ον} την **πράσινη επιχειρηματικότητα**, που αποσπά παντού αυξανόμενα μερίδια αγοράς, δηλαδή την επιχειρηματικότητα που λειτουργεί με σεβασμό ως προς το περιβάλλον, αξιοποιώντας την αναγνωρισμένη ποιότητα των τοπικών προϊόντων, από την γεωργία, την κτηνοτροφία, την ενέργεια, την ορθολογική διαχείριση που αφορά στα απορρίμματα κ.α..

2^{ον} την **διασύνδεση** των τοπικών προϊόντων και του τουριστικού τομέα της Κρήτης με στόχο αφενός την υποκατάσταση των εισαγόμενων προϊόντων που σήμερα απαιτούνται για την εξυπηρέτηση των αναγκών των επισκεπτών και αφετέρου την ενίσχυση της εξωστρέφειας της τοπικής μας παραγωγής.

Τέλος, ειδικά για την γρήγορη απορρόφηση των χρηματοδοτικών πόρων της περιόδου 2014-2020, θεωρεί ότι απαιτείται η δημιουργία ενός τραπεζικού οργανισμού ειδικού σκοπού ο οποίος επιβάλλεται να στηριχθεί από τους τοπικούς φορείς. Αυτή η επενδυτική τράπεζα θα μπορούσε να λειτουργήσει ως φορέας κάλυψης των ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων είτε μέσα από τη διάθεση κεφαλαίων είτε κυρίως μέσα από την παροχή εγγυήσεων για την υλοποίηση των ιδιωτικών επενδύσεων των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων της χώρας.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΦΟΡΕΙΣ ΜΕ ΘΕΣΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ
ΕΝΟΤΗΤΑ ΡΕΘΥΜΝΟΥ (ενδεικτικά):**

1. Επιμελητήριο Ρεθύμνης

Εμμ.Πορτάλιου 23, 74100 Ρέθυμνο Τηλ. 2831022214 Fax 2831055086.

<http://www.eber.gr> e-mail: info@eber.gr

2. Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου

Πλατεία Ηρώων Πολυτεχνείου, 74100 Ρέθυμνο, Τηλ:2831022288, 2831027875 Fax:

2831028223. <http://www.na.rethymnon.gr>

3. Πανεπιστήμιο Κρήτης

Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου, Γάλλος, 74100 Ρέθυμνο, Τηλ. 2831079000, FAX

2831079000 www.uoc.gr e-mail: secretary@rector.uoc.gr

4. Οργανισμός Ανάπτυξης Κρήτης (ΟΑΚ)

Πλατεία 1866 & Κριάρη, 73100 Χανιά. Τηλ: 2821098389-92 Fax: 2821093350

e-mail: oak@oak.gr Ιστοσελίδα: <http://www.oak.gr>

5. ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ικάρου & Στ. Σπανάκη 2, Ηράκλειο, ΤΚ 71307, τηλ: 28102 78610-78609

<http://www.crete-region.gr/>

